

Suomalainen
Naisliitto

**Digitukipiste
jokaiseen kuntaan**

Suomalainen
Naisliitto

**Lainsäädäntö
♥ kuntoon ♥**

Suomalainen Naisliitto

Heti!

Kunnille velvollisuus järjestää

digitukea julkisena palveluna

Esitämme, että hallitus valmistelee ja vie eduskunnan päätettäväksi lainsäädännön, jolla kaikki kunnat velvoitetaan perustamaan digitukipisteet alueelleen. Pisteiden verkon täytyy olla niin tiheä, että palvelut ovat myös esikaupungeissa ja syrjäkylillä asuvien saavutettavissa.

Perustuslaki takaa kaikille kansalaisille yhdenvertaisen kohtelun. Tämä ei toteudu, kun Suomessa on nyt useita satoja tuhansia ihmisiä, digipudokkaita, jotka ovat täysin syrjässä digitaalisista palveluista. Heidän lisäksi tuhansille ihmisille digilaitteiden käyttö tuottaa vaikeuksia.

Lainsäädännön pitää taata, että kuntien tukipisteissä on riittävä, vaitiolovelvollinen henkilöstö. Avustajien tehtävien tulee ulottua asioitaan digitaalisesti hoitavan henkilön neuvomisesta siihen, että asiointi hoituu teknisesti asiakkaan puolesta.

Avustajalla ei ole oikeutta puuttua asioinnin tai viestinnän asiiasältöön, mutta hänellä on velvollisuus erityisesti viranomaisasiointissa tarvittaessa kertoa, minkälaisia tietoja ja liitteitä asiakirjojen täyttämiseksi tarvitaan.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmassa on kirjaus: "Ehkäistään digisyrjäytymistä ja huomioidaan eri käyttäjäryhmien tarpeet ja digitaalisten ratkaisujen helppokäyttöisyys. Varmistetaan kasvokkain ja puhelimitse asiointi tarvittaessa."

Digisyrjäytymiseen on monia syitä. Digipudokkailla ei ole välttämättä varaa hankkia laitteita. Jos ei ole rahaa lääkkeisiin, ei sitä riitä älypuhelimeenkaan. Palveluista syrjäytyneet eivät useinkaan osaa käyttää digilaitteita tai pelkäävät niiden käyttöä. Monet sairaudet, vaikkapa sormien vapina ja vammat tai kielitaidon puute estävät laitteiden käytön.

Avuksi tarvitaan lainsäädännön takaamat palvelut, apu ilman digiä eläville kuin myös vaikeuksia digin kanssa kohtaaville.

Monet tahot, kuten järjestöt ja pankit, tekevät ansiokasta työtä ihmisten digikouluttamiseksi, ja tätä työtä kannattaa ja pitää

Suomalainen
Naisliitto

**Digitukipiste
jokaiseen kuntaan**

Suomalainen
Naisliitto

Suomalainen
Naisliitto

**Kansallinen hätätilanne
- 600 000 digipudokasta**

Suomalainen
Naisliitto

Hallitusneuvottelut käynnissä, 4.5.2023

Digimaailmaan tarvitaan oikeanlaisia pelisääntöjä

Elämme maailmassa, jossa digitaalisuus ja teknologian kehitys kiihtyvät. Tämä vaikuttaa meidän kaikkien arkipäivään: työssä, kouluissa ja kotona. Kaiken keskellä on kuitenkin ihminen, ja tässä hetkessä on tärkeää, että luomme oikeanlaisia pelisääntöjä ja toimintatapoja "älylaitemaailmaamme".

Tilanne on samanlainen kuin aikoinaan autojen ilmestyttyä liikenteeseen. Voi ajatella, että

sääntöjä opetetaan lapsille kotona ja koulussa, ja aikuiset tietävät oman vastuunsa.

Kun älylaitteet ovat nyt vahvasti osa arkipäiväämme, arjen turvallisuutta ja hyvinvointia, on aika luoda oikeanlaisia käytäntöjä. Näitä asioita mietitään parhaillaan kodeissa, kouluissa ja eduskunnassa.

Digitaalinen aika edellyttää meiltä aikuisilta kasvattajina uudenlaista osaamista sekä tarjolla olevien mahdollisuuksien ja haittojen ymmärrystä ja hal-

laatimiseen on osallistunut joukko eri alojen asiantuntijoita. Lainsäädännöllisesti tulisi luoda painetta digilaitteiden ja -sovellusten suuntaan niin, että digitaalisista "turvavöistä" tulisi perusoletus. Samoin lailla tulisi mahdollistaa koulujen kännykkäkiellot.

Koululaisten

asiasisällön, oppimaan oppimisen kuin sosiaalisten taitojenkin oppimista. Poikkeuksista kännykkäkieltoon pitäisi päättää opettajan johdolla.

KOTONA vanhempien tulisi harjota vakavasti, minkä ikäiselle lapselle ensimmäinen oma älylaite hankitaan. Koululaisten älylaitteiden käyttöä on valvottava riittävän unen, lasten ja nuorten kehityksen ja turvallisuuden takaamiseksi.

Kodeissa on hyvä keskustella

18.10.23

Digipudokkaille asioiden tekeminen lähenee mahdotonta

Kaikilla ei ole tarvittavia laitteita tai internetiä, ja ne maksavat. Kaikilla ei ole niihin varaa.

Viime aikoina mielipiteissä on keskusteltu (ikä) ihmisten digitaidoista, jotkut käskivät mennä kursseille, mutta ei asia ole niin yksinkertainen.

Itse kuulun ikäryhmään, jota kutsutaan milleniaaleiksi (Y-sukupolvi) ja minulla on hyvät digitaidot. Nykyslangilla suuret ikäluokat ovat boomereita ja Z-sukupolvea (syntyneet vuosina 1997–2012) kutsutaan diginativeiksi eli osaavat käyttää kaikkia digilaitteita –vai osaavatko kaikki?

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2021 suomalaisista 88 prosentilla oli älypuhelin eli valtaosalla, mutta onko tämä koko totuus?

Vaikka olisi älylaite, niin se ei takaa, että henkilö osaa käyttää

tyy käyttämään digitaalisia palveluita ja laitteita täysin itsenäisesti sekä voi opastaa ja auttaa muita – itse kuulun tähän ryhmään.

39 prosenttia suomalaisista tarvitsee vähintään usein apua internetin tai digitaalisten laitteiden kanssa.

USEIN puhutaan, että ikäihmisillä on vaikeaa digitaalisten kanssa, mutta unohdetaan osa nuorista. 8- ja 9.-luokkalaisista nuorista 8 prosenttia on sellaisia, joilla il-

apua internetin tai digitaalisten laitteiden kanssa.

Kaikilla ei ole edes tarvittavia laitteita tai internetiä ja nekin maksavat – kaikilla ei ole edes varaa niihin.

Hyvinvointialueiden sanottiin helpottavan palveluihin pääsyä ja säästävän rahaa. Ehkä suurimmalle osalle uudistukset eivät niin vaikuta, mutta on ihmisryhmä, joille sähköiset palvelut ovat hankalia tai jopa mahdottomia.

Pirhalla on rahat vähissä, minkä vuoksi se vie palveluita sähköiseen muotoon – enkä ole enää varma, että voivatko alueet hyvin vaiko pahoin.

Vaikka itse hallitsen teknikan, niin olen sitä mieltä, että chat on aina chat, lyhytviestintää

Yhteiskunta ei saa mennä siihen

Ma: aamulehti.fi/mielipiteet
 ovat vain toimituksen tietoon.

Äiti ei ehdi kirjautua pankkipalveluun

Äitini, 84-vuotias, raha-asioissaan aina tarkka ja huolellinen verkkopankin käyttäjä, ei kohta selviä omien raha-asoidensa hoidosta.

HÄN kertoo, että ei pääse enää verkkopankkiin, tai että joskus pääsee ja joskus taas ei. Olen selvittänyt hänen kanssaan mahdollisia syitä tilanteeseen tietokoneen ääressä vierekkäin istuen ja prosessia yhdessä tutkien ja tullut seuraavaan tulokseen. Käyttäjätunnus ja salasanat onnistuvat hienosti, avainlukulistan periaatteen hän hyvin ymmärtää ja puhelin on vieressä, jotta asioissa päästäisiin mahdollisimman mutkattomasti eteenpäin. Eli perusasiat ovat täysin hallinnassa.

Mutta, kaikesta äitini valmistautumisesta huolimatta, ikääntymisen tuoma hitaus asioiden hoitamisessa ja heikenty-

kenttiin, on hänen pankkiasiointinsa jo loppunut aikaa siten pankin toimesta.

Toki, pankin näkökulmasta tietenkään turvallisuussyistä ja se on täysin ymmärrettävä asia. Mutta, äitini näkökulmasta, hänen pitää aloittaa koko tapahtumaketju alusta, ja tavallisesti aivan samoin loppuseurauksin.

Äitini kokee tämän kaiken todella nöyryyttävänä ja ajatuksin, ettei hän osaa enää yhtään mitään. Sehän ei tietenkään ole totta!

LOPPUTULOS tästä kaikesta saattaa nyt olla, että joudumme tekemään valtakirjan pankissa, että minä hoidan hänen pankkiasiansa jatkossa. Meistä kumpikaan ei haluaisi tällaista vaihtoehtoa aikuiselle, täysin oikeustoimikelpoiselle ihmiselle. Haluaisitko sinä?

Huolestuttaa todella, missä

Yhteiskunta on kovaa vauhtia hylkäämässä ikäihmiset

EIJJA KONTIO / LEHTIKUVA

Ikäihmisten hoivavastuu siirtyy yhteiskunnalta yhä enemmän perheille. Päivystykset pysyvät ruuhkaisina.

HS-analyysi

Marjo Valtavaara

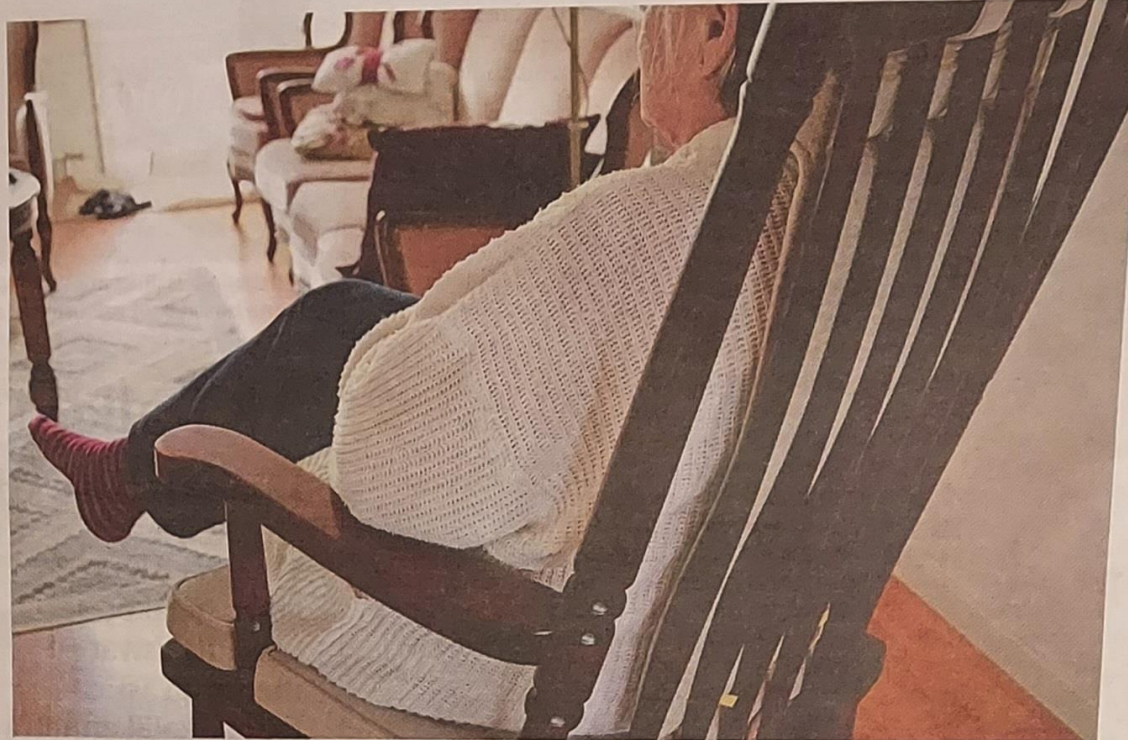

HÄTÄHUUTO kuului tällä kertaa Jyväskylästä. Novan sairaala vetosi Keski-Suomen hyvinvointialueen johtoon, jotta päivystyksen ruuhkajumi ratkaistaisiin.

Tilanne on henkilökunnan mukaan katastrofaalinen.

” – voisimme pelastaa kymmenestä kuolleesta kaksi tai kolme, jos osasto ei olisi niin ylikuormittunut”, kuvasi akuuttilääkäri hiljattain HS:n jutussa.

Päivystykseen jumiutuminen voi käydä hauraille ikäihmisille nopeasti kohtalokkaaksi. Päivystys on tarkoitettu lyhytaikaiseen olemiseen. Sieltä ei saa lämmintä ruo-

Valtaosa ikäihmisistä asuu kotona. Omaishoitajien rooli elämän loppuvuosina on suuri.

meisinä vuosina ympärivuorokautista hoivaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten huomassa.

seen asumiseen on pakko siirtyä. Kasvavalle vanhusväestölle ei muuten löydy hoitopaikkoja.

Ongelmat muuttuivat nopeasti toisenlaisiksi. Nyt etsitään keinoja asuttaa heikkokuntoisetkin vanhukset ilmeisesti kotona.

haluavaasti – josta Yleisradio on päädytään vuo- aista se prosenttien hyönteer suunnite Vastuu enemmä heille. K ja liikkuv lisätä, mu omaisten

Ennen muodostu turvaa va valtio vetä auttamisva haan on vä Suomessa ole laissa sä huolehtia i mistaan. Va vaari asuvat kuisten laste

Ajatteluss joismaalaisi maissa perh vassa on ollu

18.12.23

Ikäihmisiä sysätään syrjään

Pirkanmaalla ympärivuorokautista palveluasumista vähennetään (AL 12.12.). Nyt sen piirissä on yli 80-vuotiaista 10,4 prosenttia. Tavoite on 8 prosenttia. Hyvinvointialueet ympäri maata ovat ilmoittaneet vähentävänsä radikaalisti vanhushoivan paikkona (HS 11.12.)

TUNTUU siltä kuin yhteiskunta aikoisi unohtaa vanhat ihmiset.

Kun puhutaan ikäihmisistä, koko valtakunnan mitassa käsitellään mittavan joukon asioita. Kyse on kymmenien, jopa satojen tuhansien ihmisten elämän laadusta. Perustuslaki takaa heillekin yhdenvertainen aseman suhteessa muihin kansalaisiin.

Hoivaa tarvitsevien määrä kasvaa vielä, kun suuret ikäluokat ylittävät 80 vuoden rajan. Tätä tosiasiaa päättäjät eivät ole

voineet väistää. Väestötilastot ovat vääjäämätöntä pohjatie-toa. Siksi on vaikea ymmärtää, että tarpeen todistetusti kasvessa siihen vastataan paikkoja vähentämällä.

Hankkeet kertovat vakavasta ikärasismista. Asenteiden muutoksellakin voitaisiin saada paljon aikaan.

ELÄKELÄISJÄRJESTÖT tekevät arvokasta työtä. Nyt etenkin niillä olisi oikea paikka ärähtää ja ryhtyä aktiivisesti vaatimaan korjausta entistä huonommaksi kääntyvään tilanteeseen.

Yhdeksi avuksi näihinkin ongelmiin tarjotaan digitalisaatiota. Usein siitä onkin apua. Mutta se uhkaa myös syventää monen ahdinkoa.

Suomessa on nyt vanhusasia-valtuutettu **Päivi Topon** mukaan noin 600 000 digipudokasta. Heillä ei ole digilaitteita,

ei välttämättä taitoa käyttää niitä tai rahaa niiden ostamiseen. Palveluiden siirtyminen yhä vauhdikkaammin digimaailmaan uhkaa sysätä nämä ihmiset täysin yhteiskunnan sivuraitteelle. Heidänkään kohdallaan yhdenvertaisuus ei toteudu.

NAISASIAJÄRJESTÖ Suomalainen Naisliitto on tarttunut tähän pulmaan. Se aikoo panna helmikuun puolessa välissä liikkeelle kansalaisaloitteen. Siinä vaaditaan valtiovalta lainsäädäntöä, joka takaa jokaiseen kuntaan digitukipisteet niiden avuksi, jotka nyt ovat vailla apua. Toteutuakseen aloite tarvitsee 50 000 ihmisen kannatuksen. Toivottavasti kansalaiset tulevat mukaan viemään tämän hankkeen eduskuntaan asti.

KIRSTI POHJONEN

Tampere

Suunnitelmat digitaalisen euron käyttöön otosta etenevät

Hallitus: Kansalaisen pitää saada maksaa myös käteisellä.

Veera Luoma-aho HS

Veera Paananen HS

STT

NIIN kutsutun digitaalisen euron suunnitelmat etenevät. Seuraavaksi alkavat konkreettiset valmistelut, kertoo Suomen pankki.

Mahdollinen liikkeeseenlas-

mu
kä
my
sää
,
ne
ett
sal
ku
vas
Su
jäs
Tu
,
tai
de

aamulehti.fi/mielipiteet
vain toimituksen tietoon.

MIELIPIDE

Kenelle digipalveluja suunnitellaan?

Hallitusohjelmaan on kirjattu monia tavoitteita, joiden täyttymisessä digitaalisilla palveluilla on merkittävä rooli. Digitalisaation lisäämisellä tavoitellaan muun muassa sosiaalipalveluiden saatavuuden ja vaikuttavuuden lisäämistä ja asiain helpottumista. Uusia palveluita kehitetään ja julkistetaan innolla

sille, että erilaisista lähtökohdista tulevat ihmiset voivat käyttää digitaalisia palveluita mahdollisimman itsenäisesti. Helppokäyttöisyyttä ei tule vain ”huomioida”, vaan sen tulee olla kirjattu vaatimus kaikille digitaalisille palveluille. Käyttäjät ja heidän tarpeensa pitää kuulla ja nostaa kehityksen keskiöön.

Aidosti yhdenm...

Kirjoita meille: Pitkä kirjoitus 3000–3400 merkkiä, keskipitkä 1700–2500 merkkiä, lyhyt 1000 merkkiä. **V**
Sähköposti: al.mielipiteet@aamulehti.fi Liitä kirjoitukseesi nimesi, osoitteesi ja puhelinnumerosi. Yhteystie

15.10.23

Pirhan on huolehdittava digiä käyttämättömistäkin

Digiä käyttämättömiä on kaikissa ikä- ja erikoisryhmissä, ja tulee aina olemaan.

Minulla ei ole mitään digiä vastaan! Mutta olen huolissani siitä väestön osasta, joka ei käytä digiä. Usea tahon, muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö on painottanut, että on erityisen tärkeää muistaa ottaa huomioon ne väestöryhmät, joilla ei ole valmiuksia sähköisten palveluiden käyttöön. Tarkkaa määrää kukaan ei tiedä, mutta digittömiä arvellaan olevan noin 10 prosenttia väestöstä. Pirkanmaalla se tarkoittaa noin 50 000 henkilöä. Digiä käyttämättömiä on kaikissa ikä- ja

Vaikka Pirha digiratkaisuja kehittääkin, se on jättänyt hoitamatta vaikuttamistoimielinten (muun muassa vanhusneuvosto) mahdollisuudet käyttää jotain järkevää alustaa kaikille materiaaleille, jäsenten keskusteluille ja niin edelleen. Luottamushenkilöille on käytössä alusta, mutta kun vaikuttamistoimielinten jäsenet eivät ole luottamushenkilöitä, kaikki kokousmateriaalit satoine dioiden toimitetaan sähköpostissa!

sosiaalihuoltolain mukaisia taksikyytejä on kokonaan evätty tai vähennetty eikä Pirhan mainosta tätä vähääkään muutten kuin digissä. Näin ollen Lähtötorilla käyvät henkilöt tulevat muutaman kilometrin säteeltä. Mukava yhtälö Pirhalla ratkaistavana!

Kuten viimeaikaiset asukastilaisuudet ovat osoittaneet, kuntia ei ole kuultu ennen tilaisuuksia. Lausunnolla olevassa Pirhan ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa

2024-2025

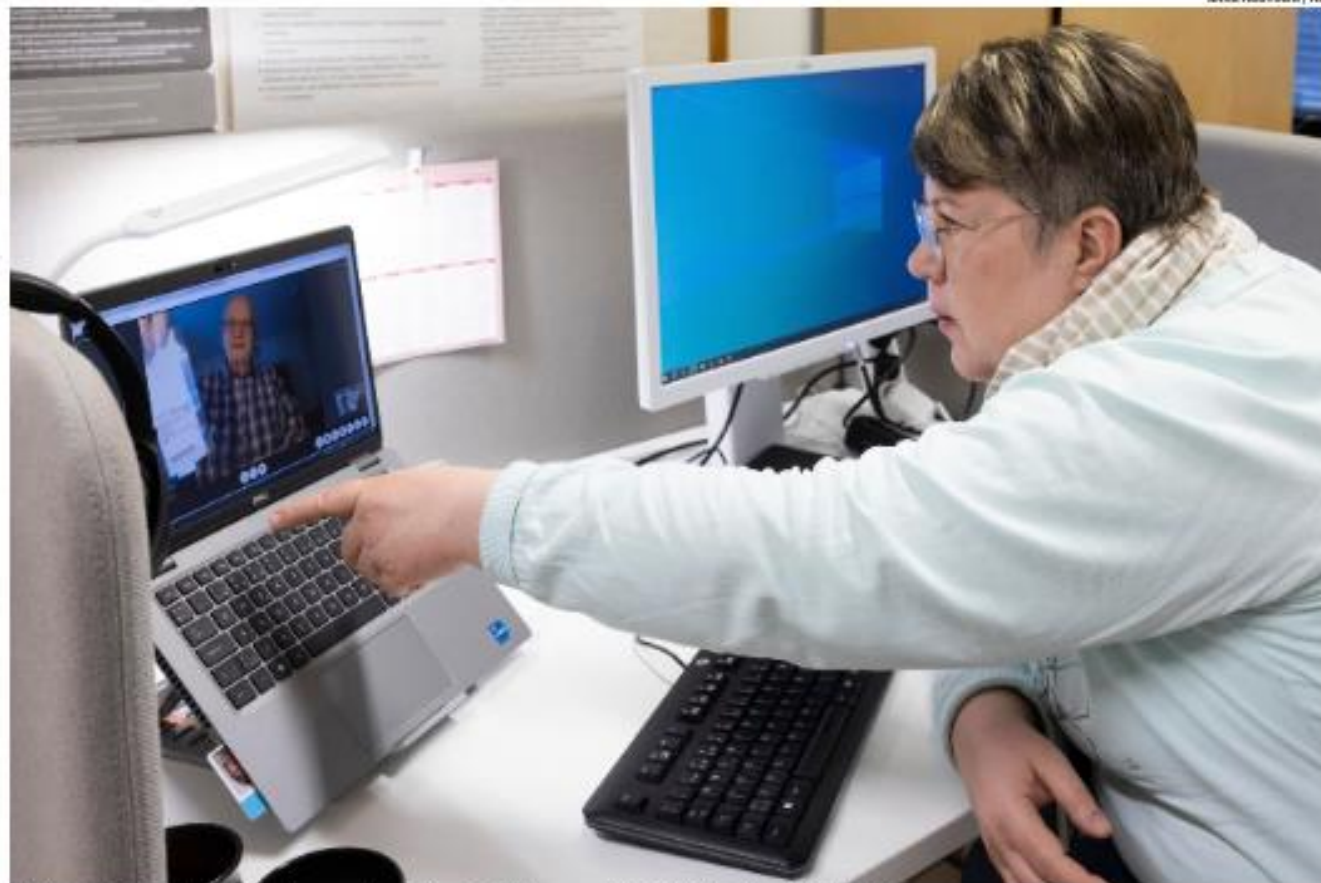

Vantaalainen Mikko Leino, 50, joutui zivoventtilian jälkeen pyörätuoliin, mutta pärjää kotonaan. Hoivomaksuun joutuu apua. Etäkotihoitosta kootaan hänelle aamu-illan.

Tässäkö tulevaisuus?

HOITAJA RUUDULLA

Vanhuksia hoidetaan nyt videon välityksellä.
Miten se onnistuu?

Eila Kontturi työskentelee Vantaan ja Keravan etäkotihoitossa. Kontturi sanoo, ettei enää jaksaisi perinteistä hoitotyötä.

Jaakko Lyytinen HS, teksti

Anna Huovinen HS, kuvat

Mikko Leino on yhä on sujunut päätöksissä. "Kävin kahden tunnin välein vessassa", Mikko Leino sanoo rauдан takaa Eila Kontturille.

Keskustelu käydään videopuhelun välityksellä. 90-vuotias Mikko Leino istuu pyörätuolissa kotonaan. Hän on ollut sairaalassa

tellet rauдан ääressä niin monta kertaa, että vitsailukin kuuluu asiaan. Huumori luo yhteyttä ja kertoo asiakkaan mielelatasta.

Mikko Leino sai muutama vuosi sitten ensin avoveritulpan ja perään sydänvaivoja, joiden takia hän joutui sairaalassa kaikkiaan yli vuodeksi. Veritulppa vaikeasti puhumista ja kävelemistä. Puhukyky on palautunut, mutta jalat eivät toimi entiseen malliin. Leino liikkuu nyt pyörätuolilla.

Kun hän pääsi sairaalasta, hoitajat kävivät hänen luonsa aluksi kahdesti päivässä. Mutta se oli

Puhelun aikana tarkistetaan vointi ja varmistetaan, että lääkkeet on otettu.

Mikko Leino ei tarvitse itse edes vastata videopuheluun, sillä hänen kotinsa asennettu tablettilaite avaa yhteyden, kun hoitaja soittaa.

Nämä palvelut räätälöivät Mikko Leinolle, ainakin toistaiseksi.

Myös Eila Kontturi on tyytyväinen etähoitoon. Hän ei jaksaisi enää tavallista hoitajan työtä.

Vanhuspalveluita koskevat uutiset ovat muuttaneet

terveisiä on Mikko Leino 83-luokassa. Lähes kolmannes 85-94-vuotiaista saa kotihoitoa palveluja päivittäin.

Terveiden ja hyvinvoivien lisäksi THL seuraa kotihoitoa valtakunnallista tilannetta. Tilastoitain lasketaan sekä hoitajien käynnit asiakkaiden kotona että etäkotihoito.

THL:n tilastot paljastavat, että raju säästäminen kotihoitosta alkoi jo ennen soite-uudistusta.

Vuonna 2022 kotihoitoon käynnistettiin

Etäkotihoito osuus on edelleen pieni. 38 miljoonasta kotihoitoa palvelusta vain 1,6 miljoonaa on tapahtunut etänä. Siis neljä prosenttia.

Kotihoitosta on Sari Kehusmaan mukaan säästetty kiristämällä hoitoon pääsyn kriteerejä.

"Vaikutus on lyhytaikainen ja johtaa siihen, että jatkossa kotihoitoon tulevat tarvitsevat aiempaa enemmän palvelua heti asiakkuuden alusta lähtien", Kehusmaa sanoo.

Kuulostaa klassiselta hölmöläispuheelta, jossa ongelmia siir-

Pankkipalvelut
pyörillä syrjäseuduille
ja esikaupunkeihin

Suomalainen Naisliitto

Suomalainen
Naisliitto

Kansallinen hätätilanne
-600 000 digipudokasta

Suomalainen
Naisliitto

Digitukipiste
jokaiseen kuntaan

Suomalainen
Naisliitto

Lainsäädäntö
kuntoon

Suomalainen
Naisliitto

Oikeus elää
ilman digiä

Suomalainen Naisliitto

Heti!

Palvelua myös
kasvokkain

Suomalainen Naisliitto

Heti!

J.V. SNELLMAN

Suomalainen
Naisliitto

kansalaisaloite.fi

